

(8) ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਉੱਚਿਤ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ

ਐਸਐਸ ਸੰਪਾਵਾਲੀਆ, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਡੀਐਸ ਤਿਵਾਤੀਆ ਜੇ.

ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1982 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 1550.

3 ਮਈ 1983 ਈ.

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (V of 1908)- ਆਰਡਰ 23 ਨਿਯਮ 3— ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ- ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ- ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ- ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ— ਆਰਡਰ 23 ਨਿਯਮ 3— ਦਾ ਸਕੋਪ—ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰਿਤ'—ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਯਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1908 ਦੇ ਆਰਡਰ 23 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਹਿੱਸੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ . ' ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਅਦਾਲਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ "ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ" ਸ਼ਬਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਢੇ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ, "ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਹਸਤਾਖਰਿਤ" ਦੀ ਲੋੜ ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਜਾਂ' ਦੀ ਵਿਭਾਜਨ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੱਖਰਾ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਕਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਜਾਂ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 'ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਦੁਆਰਾ 'ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ' ਦੇ ਉਲਟ-ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। "ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ" ਦੀ ਮੁੜ ਲੋੜ ਸਿਰਫ਼ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਢੇ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਆਰਡਰ 23 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲੋੜ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਾਢਾ ਝਗੜਾ।

(ਪਾਰਾ 9, 10 ਅਤੇ 17)।

ਵਧੀਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਧਾਰਾ 115 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਕੀੜੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁ. ਮੁਦਈ ਨੂੰ 22,000 , ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਰਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ 15 ਜੂਨ, 1982 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਉਹ 15 ਜੂਨ, 1982 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ 40,000

Manohar Lal and another v. Surjan Singh and another
(S. S. Sandhawalia, C.J.)

ਰਵਿੰਦਰ ਚੋਪੜਾ, ਵਕੀਲ ਮਲੂਕ ਸਿੰਘਾ ਠਾਕੁਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਵਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਏ.ਐਲ.ਬਹਿਲ ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ.ਐਸ.ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ , ਸੀ. ਜੇ

1. ਆਰਡਰ 23 ਨਿਯਮ 3, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦਾ ਅਸਲ ਆਯਾਤ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ, ਰੀੜ੍ਹ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

2. ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੂਟ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰੁ. ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਬਿਆਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 40,000. ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਹਿਸ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ.

27 ਮਾਰਚ, 1982 ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦਾ ਬਿਆਨ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ 22,000 ਮੁਦਈ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬਾਕੀ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ 15 ਜੂਨ, 1982 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਗੇ। ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਹ 15 ਜੂਨ, 1982 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ 40,000

RO & AC

(Sd.)_____

ਐਡਲ. ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ,
ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ।

ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ:-

“ਹਾਜ਼ਰ: ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਕੌਸਲ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖਾਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 27 ਮਾਰਚ, 1982 ਨੂੰ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਰੁ. ਮੁਦਈ ਨੂੰ 22,000 ਉਕਤ ਰਕਮ 15 ਜੂਨ, 1982 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਉਕਤ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। 40,000 ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਿਕਰੀ-ਸ਼ੀਟ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਫਾਈਲ ਰਿਕਾਰਡ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ।

(Sd.) ..

ਐਡਲ. ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ,

Dated

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ।

27th March, 1982.

3.

ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਮੁਦਲਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੋਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਦਲੀਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮੱਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, (1), ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ. ਨੇ

Manohar Lal and another v. Surjan Singh and another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

4. ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਥੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਆਰਡਰ 23, ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1908 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਕੋਡ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)- ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਕੁਝ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਦਹਾਕਿਆਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸਦੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਉਸ ਕੋਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੈਂ ਉਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

5. ਇਹ ਬੇਲੋੜਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1883 ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, 1908 ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1976 ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ "ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰਿਤ" ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਬਦੀਲੀ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਬੰਦ ਹਿੱਸਾ. ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹਨਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਨਐਮਈ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਨਿਯਮ 3-ਏ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮਝੌਤਾ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੋਰ ਨਿਯਮ 3-ਬੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

6. ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਲੋੜ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(1) 1981 PLJ 298.

1974 ਦੇ ਬਿੱਲ ਨੰ. 27 ਨਾਲ ਜੋੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਨੋਟਸ ਜੋ ਆਖਿਰਕਾਰ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1976 ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

ਧਾਰਾ 77

"ਉਪ-ਧਾਰਾ (iii) - ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਗਲਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਖਿਕ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਹੈ।

ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ "ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਜਿੱਥੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ, ਕਲਕੱਤਾ, ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਕੇਰਲ ਦੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਨਾਗਪੁਰ ਦੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਨਾ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ "ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹਨ ਜਾਂ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੋਧ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਉਪ-ਧਾਰਾ (iv) - ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਫਰਮਾਨ; ਕੰਪ ਟੈਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਰਮਾਨ ਮੁੜ ਨਿਰਣਾਇਕਤਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਨਵਾਂ ਨਿਯਮ 3A ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ

Manohar Lal and another v. Surjan Singh and another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਅਜਿਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "ਨਵਾਂ ਨਿਯਮ 38 ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

7. HaviHavingi< ਨੇ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸੋਧ ਦੇ ਅਧੀਨ 2 ਇਰਾਦੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ, ਕੋਈ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ: -

ਨਵਾਂ ਕੋਡ

ਨਿਯਮ 3. ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ

Old Code

ਨਿਯਮ 3. ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਉਪ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੂਟ ਦਾ ਜੈਕਟ-ਮਟਰ; ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ, ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇਗੀ। ਦਰਜ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰੇਗਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਸਮਝੌਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ

ਜਿੱਥੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ, ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਮਾਯੋਜਨ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ, ਪਰ ਇਸ - ਲਈ ਕੋਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੁਰਾਣਾ ਕੋਡ

ਨਵਾਂ ਕੋਡ

ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ, ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਜਿਹੀ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ।

(ਵਿਆਖਿਆ - ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ)।

S. 3-A.—ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਉਹ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।

S. 3-B.— ਬਿਨਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਮੁੜ-

ਪ੍ਰਸਤੁਤੀ ਸੂਟ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਕੌਮ ਵਾਅਦਾ ਨਹੀਂ

ਅਦਾਲਤ ਦੇ. *****

ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ ਦੋ ਉਪਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਜਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਮੁਲਤਵੀ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਬੀਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

8. ਇਹ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਦਾਸ ਅਨੁਭਵ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮੌਖਿਕ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਕਦਮ ਪੱਥਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਹੁਣ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜੁਬਾਨੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀਲਤਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ

ਮਨੋਹਰ ਲਾਇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ
(ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ.ਜੇ.)'

ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਾਯੋਜਨ, ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਇਸਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ। ਫ਼ਰਮਾਨ ਜੋ "ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕੋ ਗਏ ਨਿਯਮ 3-ਏ ਦਾ।

9. ਹੁਣ ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਨਿਯਮ 3 ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸੂਟ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਗ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 1976 ਦੀ ਸੋਧ ਹੁਣ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਵਰਗ ਲਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਅਦਾਲਤੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, "ਲਿਖਤੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ" ਸ਼ਬਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਤੁਰੰਤ "ਕੋਈ ਵੀ ਕਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਕੈਲ ਰੀਡਿੰਗ, "ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰਿਤ" ਦੀ ਲੋੜ ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਸਥਾਪਤ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਸਖਤ ਤਰੀਕਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜੁਥਾਨੀ ਜੁਥਾਨੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੰਮਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੇਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜੁਥਾਨੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ, ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

10. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਾਲਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਕਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤੇ ਸ਼ਬਦ 'ਜਾਂ' ਦੀ ਵੰਡ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਕਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ। 'ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਦੁਆਰਾ "ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ" ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। "ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ" ਦੀ ਲੋੜ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਭਾਗ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

11. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਇਹ ਉਭਰੇਗਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਦੋ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਧੜਾ। ਦੂਜੇ 'ਤੇ. ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਜਿਹੇ 'ਸਮਝੌਤਾ', 'ਸਮਝੌਤਾ' ਜਾਂ 'ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ' ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਰ 'ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ' ਜਾਂ 'ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ' ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਦੀ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਯੋਜਨ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

12. ਨਿਯਮ 3 ਦੇ 'ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਜਾਂ ਰੱਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੀ 'ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ' ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

13. ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“ਆਰਡਰ XXIII CPC ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ

“(i) ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, 'ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ' ਅਤੇ 'ਜਾਂ ਕਿੱਥੋਂ', 'ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ' ਸ਼ਬਦ ਪਾਓ,

Manohar Lal and another, v. Surjan Singh and another
(S. S. Sandhawalia, C.J.)

ਅਤੇ 'ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ', ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, 'ਅਦਾਲਤ', ਸ਼ਬਦ ਪਾਓ' ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

14. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ 'ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ' ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸੋਧ 31 ਅਗਸਤ, 1974 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਠੋਸ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਉਕਤ ਸੋਧ ਦਾ ਗਿਆਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਜਦੋਂ ਇਸਨੇ 1976 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੰਮਿਲਨ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਇਕੱਲੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ। ਨਿਯਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੱਲ ਵੀ ਇੱਕ ਸਕਿਤਕ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

15. ਕੋਈ ਹੁਣ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ. *ਕੇਸਰਲਾ ਰਘੂਰਾਮ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਨਰਸੀਪੱਲੇ ਵਸੁੰਦਰਾ*, (2) ਵਿੱਚ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਮਿਸ ਮੀਮੋ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਖੁਦ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇਟਿਏਟਰ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ * ਸਮਝੌਤਾ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਸੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕੇਸ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਦੂਰੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰੀ *ਈਸ਼ਵਰ ਗੋਪਾਲ ਯਹੂਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਗਵਾਨਦਾਸ*, (3) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਕਾਰਨ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਬਿਤ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਵੱਖਰਾ ਸੀ

(2) ਏਆਈਆਰ 1983 ਏਪੀ 321'

(3) ਏਆਈਆਰ 1982 ਕੈਲ. 12.

ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖਾਸ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਕੀ ਨਿਯਮ 3 ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਦੂਜਾ ਨਾ ਤਾਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

16. ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਨਿਰਭਰਤਾ *ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮੱਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ*, (4)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ ਮੁਦਈ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਇੱਕ ਬਿਆਨ. ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਇਸਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ 3 ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਉੱਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

17. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਾਂਗਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਆਰਡਰ 23 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

18. ਹੁਣ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗਾ। . ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿੱਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। 40,000 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਬਹਿਸ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ 27 ਮਾਰਚ, 1982 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਦੂਰੋਂ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ। 22,000 ਤੱਕ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਫੁਰਮਾਨ ਪੀੜਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ

(4) 1981 PLJ 298.'

Manohar Lal and another v. Surjan Singh and another
(S. S. Sandhwalia, C.J.)

ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ 15 ਜੂਨ, 1982 ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਉਸਨੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ 40,000 ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਕਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖਰੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ j ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ; ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬਾਕੀ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 27 ਮਾਰਚ, 1982 ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਰਡਰ 23 ਦਾ ਦੂਜਾ ਅੰਗ ਨਿਯਮ 3. ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿੱਚ 'ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੀ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ। ਕਿ ਕਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਿਰਫ ਸਰੂਪ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀਆਂ ਸਗੋਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅਸਲ ਤੱਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਰਡਰ 23 ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਧੜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕੁਝ ਪਤਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪੱਖ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇੱਥੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 'ਉਪਯੋਗਿਤ ਹੁਕਮ' ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਕਰੀ-ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਵਰਤਮਾਨ ਕੇਸ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸਿਰਫ ਇਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

19. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫਿਰ ਕੁਝ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਹਾਇਕ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਉਠਾਏ ਸਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪੂਰੀ ਰਸਮੀਤਾ ਨਾਲ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਨਿਯਮ 3 ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਮਾਊਂਟ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂ ਬੇਗਮ ਬਨਾਮ ਗੁਲਾਮ ਰਹਾਨੀ (5) ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਤਸੱਲੀ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਭੁੱਲ ਵੀ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਅਤੇ ਧਾਰਾ 99 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਲਾਜਯੋਗ ਹੈ, ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ, ਲਾਰਦੀਤੀ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਸਿਆ ਰਾਮ, (54) ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ 28 ਨਿਯਮ 3 ਸਿਰਫ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਮਝੌਤਾ, ਸਮਝੌਤਾ * ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਫਰਮਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਪਾਲਣਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

20. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਅਰਥ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਰੁਖ ਸਿਰਫ, ਸਲੇਟ ਆਫ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਬਨਾਮ ਰਾਮਦਾਸ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਨਾਇਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (6) ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: —

“ਸਿਧਾਂਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜੇ ਕੁਝ ਵਾਪਰਿਆ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਧਿਰ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਧਿਰ 'ਤੇ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੋ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਸੀ ਜੋ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਮਯੂਸੂਦਨ ਬਨਾਮ ਚੰਦਰਬਤੀ, (7) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਬੁਕਮਾਸਟਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਹੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ - ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਮਾਮਲਾ ਉੱਥੇ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਵਾਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

21. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸੋਧ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਦੀ ਪੇਚੀਦਗੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਡੀ.ਐਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

(5A) ਏਆਈਆਰ 1957- ਸਾਰੇ 820।

(6) ਏਆਈਆਰ 1982 ਐਸਸੀ 1249

(7) ਏਆਈਆਰ 1917 ਪੀਸੀ 30.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ

182

I.L.R. Punjab and Haryana

(1984)1

ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ